Biverkningar och komplikationer efter en cystektomi

Efter en cystektomi är det viktigt att du följer de råd du får för att minska biverkningar och komplikationer. Berätta för din läkare eller kontaktsjuksköterska om du har besvär, så att du kan få behandling och råd om egenvård. Du kan också behöva komma tidigare på återbesök om du har fått allvarliga biverkningar eller komplikationer.

Återhämtning

Operationsområdet läker inom cirka 3 månader, men återhämtningen kan ta upp till 6 månader. Efter en cystektomi är din kropp förändrad, vilket kan påverka dig fysiskt och psykiskt. Det kan ta tid att acceptera och anpassa sig till den nya situationen. Det är normalt att du känner dig trött och har humörsvängningar efter ingreppet.

Svullnad och blåmärken

Det är vanligt med svullnad och blåmärken, så kallade hematom, i nedre delen av magen, ljumskarna, låren och underlivet efter operationen. Svullnaden kan vara kvar i några dagar upp till flera veckor.

Infektion i såret

Det händer att såret blir infekterat. En infektion uppstår vanligen tidigast 3 dagar efter operationen. Tecken på infektion är feber och att det gör ont och är svullet och rött kring såret. Några millimeters svullnad och rodnad kring sårkanter och stygn är normalt.

Problem med magen och tarmarna

Problem med magen och tarmarna är vanligt efter en cystektomi. Ofta går besvären över, men ibland kan de bli kvar. Vanliga problem är att du har svårt att bajsa, läcker gaser och avföring och har förstoppning eller diarré.

Det är viktigt att du dricker mycket, äter fiberrik mat och rör på dig så att tarmen kommer igång. Första tiden efter operationen bör du inte krysta, alltså trycka ut avföringen när du går på toaletten. Det kan göra att såret läker sämre. Om du behöver kan du få läkemedel mot illamående och förstoppning.

Tarmvred – stopp i tarmen

Med tarmvred menas att det har blivit stopp i tarmen. Det kan bero på ett hinder eller att tarmrörelserna har stannat av. Det är ett allvarligt tillstånd som kräver sjukhusvård. Tecken på tarmvred är kraftig magsmärta som kommer och går, illamående med eller utan kräkningar, och utspänd mage.

Tarmvred kallas också ileus.

Viktnedgång

Det är vanligt att gå ner i vikt efter operationen. Det är viktigt att stoppa viktnedgången i tid eftersom du behöver energi för att återhämta dig efter operationen. Allsidig kost och proteindrycker gör att såret läker bättre och ger mer energi.

Om du har dålig aptit eller går ner i vikt, prata med din kontaktsjuksköterska. Hen kan hjälpa dig att komma i kontakt med en dietist. Dietisten kan skriva ut kosttillskott och näringsdrycker på recept.

Blod och tarmludd i urinen

Första dagarna efter operationen kan du ha blod i urinen, vilket minskar gradvis.

När du har fått en urinavledning av tarm kommer det även att finnas så kallat tarmludd i urinen. Tarmluddet syns som en tjockare ofärgad substans. Tarmludd i urinen är normalt.

Det är viktigt att du dricker mycket om urinen är blodblandad, mörk, grumlig eller innehåller mycket tarmludd. Vätska ökar genomströmningen av urin och minskar risken för komplikationer. Du behöver dricka 2 liter per dygn eller så att urinen blir ljust klargul.

Om du har mycket blod i urinen, illaluktande urin eller små urinmängder, prata med din kontaktsjuksköterska.

Urinvägsinfektion

Det är vanligt att få urinvägsinfektion efter en cystektomi. Du kan då ha grumlig och kraftigt illaluktande urin, feber över 38,5 grader eller frossa och ont i sidan, magen eller ryggen.

Risk för sämre njurfunktion

Det är viktigt att säkerställa att dina njurar fungerar normalt efter operationen. Blodprover tas den första tiden för att kontrollera njurfunktionen, som sedan följs upp enligt ett schema. En tid efter operationen gör man en njurfunktionsundersökning för att bedöma njurarnas funktion.

Lymfvätska och lymfödem

När lymfkörtlarna i bäckenet har tagits bort kan det uppstå en svullnad i nedre delen av magen, underlivet och benen de första veckorna efter operationen. Svullnaden orsakas av lymfvätska. Det är också normalt att lymfvätska läcker ut genom urinröret genom penis eller slidan och även från såret på magen. Lymfvätska är gul eller ljusröd och liknar urin. Du kan behöva använda inkontinensskydd en tid efter operationen.

Lymfödem kan uppstå någon månad upp till ett år efter en operation eller strålbehandling. Det kan vara svårt att se eller känna en svullnad. Du bör därför följas upp under den tiden för att man tidigt ska upptäcka om du får ett lymfödem. Behandlingen får bäst effekt om den sätts in tidigt. Det minskar också risken för att du ska få ett kroniskt lymfödem.

Den viktigaste behandlingen är kompressionsplagg. De provas ut av vårdpersonal med kunskap om lymfödembehandling.

Prata med din kontaktsjuksköterska eller läkare om en kroppsdel svullnar. Du kan då få råd, behandling och eventuellt kontakt med en lymfterapeut.

Rubbning i syra–bas-balansen

Rubbning av syra–bas-balansen är vanligt efter att ha fått en urinavledning när tarmen används för att transportera och lagra urin. Tecken på en sådan rubbning kan vara aptitlöshet, illamående och trötthet.

Vid uppföljningen tas därför blodprover för att bland annat mäta halten av bikarbonat. Det är vanligt att läkaren skriver ut tabletter med natriumbikarbonat som du ska ta för att återställa balansen.

B12-brist

En förkortad tunntarm kan leda till brist på vitamin B12. Det kan göra att du blir trött och går ner i vikt. Dina B12-värden kontrolleras genom ett blodprov vid dina uppföljande läkarbesök.

Framfall

När urinblåsan opereras bort kan det hos en kvinna leda till framfall av främre slidväggen. Det betyder att den främre slidväggen buktar ner mot eller ut genom slidöppningen. Ett framfall är oftast inte farligt men kan kännas obehagligt och kan därför påverka ditt dagliga liv.

Prata med din kontaktsjuksköterska eller läkare för råd om du får ett framfall.

Bråck

På sikt finns en liten ökning av risken för bråck i naveln och ljumsken. Risken är mindre efter en titthålsoperation än en öppen operation.

Det finns också en risk att det utvecklas ett bråck vid stomin, ett så kallat parastomalt bråck. Tecken på ett bråck är att det buktar ut runt stomin.

Om du får ett bråck som påverkar din livssituation mycket kan det opereras.

Fertiliteten påverkas

Operationen påverkar din fertilitet, så att du har svårare att få biologiska barn. Prata med din läkare innan behandlingen börjar om åtgärder som kan bevara din fertilitet.

Förändrad sexuell förmåga och känsel

Cystektomi påverkar nerverna till könsorganen, vilket påverkar den sexuella förmågan. Indirekt kan även lusten påverkas. Läkaren och kontaktsjuksköterskan kan ge råd och rekommendera behandling utifrån din situation och dina önskemål.

När ska jag kontakta vården?

- Om du får hög feber eller frossa.
- Om du får blod i urinen.
- Om det inte kommer urin från din urinavledning.
- Om du får ont i sidan, magen eller ryggen.
- Om det gör ont och är svullet och rött kring såret.
- Om ett ben blir svullet, spänt, ömt och rött.
- Om du mår illa och kräks.
- Om du är trött och det inte går över.
- Om du går ner mycket i vikt.